

แอมโมนอยต์

ฟิล์ม: มอลลัสกา, ชั้น: เซฟาโลพอด
ชั้นย่อย: แอมโมนอยต์เดีย, อันดับ: โกเนียติดา

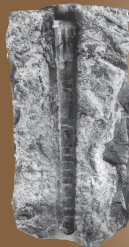

แอมโมนอยต์ เป็นกลุ่มสัตว์ทะเลเปลือกขดเป็นวง ในชั้นเซฟาโลพอด เคยปรากฏอยู่ในโลกยาวนานถึง 350 ล้านปี มันเกิดจากนอติลอยต์ ในยุคดีโวเนียน โดยมีวิวัฒนาการอย่างช้า ๆ จนกระทั่งเพิ่มความหลากหลายและจำนวนในยุคต่อมา แอมโมนอยต์ในมหายุคพาลีโอโซอิก มีขนาดเล็กขนาดไม่เกินผลมังคุด ในปลายยุคเพอร์เมียน แอมโมนอยต์เกือบจะสูญพันธุ์ เหลือรอดจำนวนไม่กี่ชนิด แต่ในมหายุคมีโซโซอิก แอมโมนอยต์มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว กลับมาเพิ่มชนิดและจำนวนที่หลากหลาย มักเรียกกลุ่มสัตว์ทะเลในมหายุคมีโซโซอิก นี้ว่า “แอมโมไนต์” ฟอสซิลแอมโมไนต์ ขนาดใหญ่พบได้ทั่วโลก และในปลายมหายุคมีโซโซอิก แอมโมนอยต์สูญพันธุ์หมดไปจากโลก

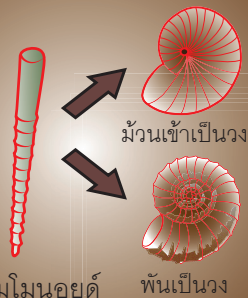
กำเนิดแอมโมนอยต์

นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าแอมโมนอยต์วิวัฒนาการมาจาก แบคโทรทีนา ซึ่งเป็นนอติลอยต์ขนาดเล็ก มีรูปร่างเป็นกรวยตรง โดยใช้เหตุผลว่าทั้งสองต่างมีเปลือกและไข ขนาดเล็ก รูปร่างของแอมโมนอยต์ ช่วงแรกจะมีลักษณะเปลือกเป็นกรวยตรง ต่อมาเกิดการม้วน 2 ลักษณะคือ ม้วนเป็นวง และพันรอบเป็นวง การวิวัฒนาการดังกล่าวเพื่อความคล่องตัวในการเคลื่อนที่

แบคโทรทีนา

ต้นตระกูลแอมโมนอยต์

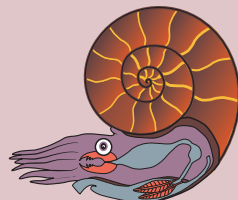

ลักษณะสำคัญของแอมโมนอยต์

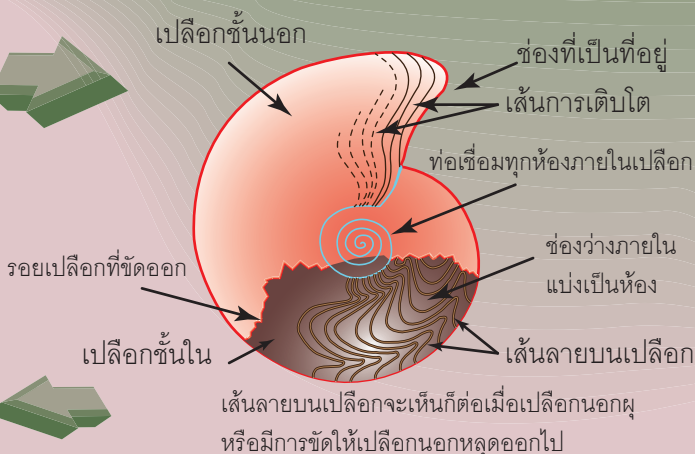
ฟอสซิลแอมโมนอยต์ผ่าด้านข้าง

ภาพวาดแอมโมนอยต์

ด้านข้างของเปลือกแอมโมนอยต์

ลักษณะของแอมโมไนต์ในแต่ละมหายุค

หนึ่งในลักษณะสำคัญ ที่ใช้ในการจำแนกประเภทของแอมโมไนต์ คือลายเส้นบนเปลือกชั้นใน (เส้นชีวเจอร์) ซึ่งเป็นรอยต่อของผนังกันห้องกับผิวเปลือกชั้นใน กลุ่มของแอมโมไนต์ที่เกิดในช่วงเวลาทางธรณีวิทยาที่ต่างกัน มีลายเส้นบนเปลือกต่างกัน 3 กลุ่มดังนี้

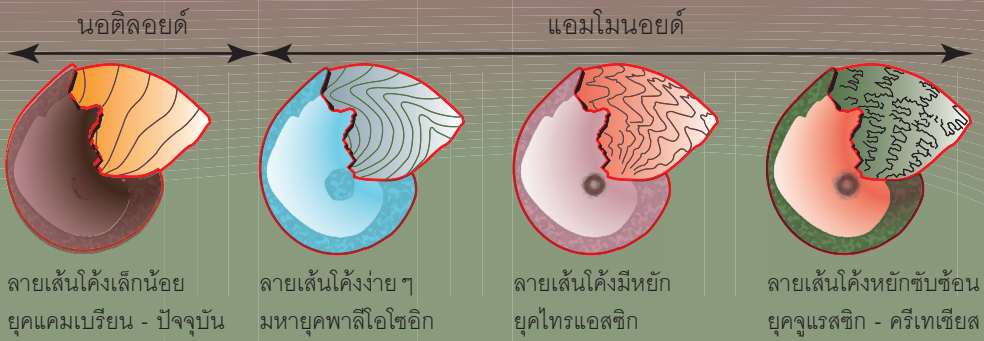
1. ลายเส้นบนเปลือกชั้นในรูปแบบง่าย หรือ ลายเส้น**โกเนียติก**แบบง่าย เป็นเส้นรอยหยักชั้นโค้ง และหยักลงโค้งชัดเจนแต่เรียบง่าย ลวดลายดังกล่าวเป็นลักษณะของแอมโมไนต์ อันดับโกเนียติดา (หรือโกเนียโทต์) ลายเส้นแบบนี้พบทั่วไปกับแอมโมไนต์ที่เกิดในมหายุคพาลีโอโซอิก และพบน้อยในยุคไทรแอสสิก

ข้อสังเกตลายเส้นบนเปลือกของโกเนียโทต์นี้ มีความโค้งมากกว่าลายเส้นบนเปลือกของนอติลอยด์ที่เปลือกม้วนเป็นวง

2. ลายเส้นบนเปลือกแบบ**เซราติติก** แสดงรอยหยักเล็ก ๆ บริเวณส่วนต้นและส่วนท้องของ

รอยหยักที่โค้ง ลายเส้นแบบนี้พบในแอมโมไนต์ที่เกิดในยุคคาร์บอนิเฟอรัส ถึงยุคครีเทเชียส แต่ส่วนมากเป็นลายเส้นของแอมโมไนต์ ที่เกิดในยุคไทรแอสสิก

3. ลายเส้นบนเปลือกแบบ**แอมโมนิติก** แสดงรอยหยักที่ซับซ้อนมาก ประกอบด้วยรอยหยักบนรอยหยักทั้งส่วนที่เป็นสันและส่วนที่เป็นท้องของรอยหยักที่โค้ง รอยหยักดังกล่าวพบกับแอมโมไนต์ ประเภทแอมโมไนต์ ตั้งแต่ยุคเพอร์เมียน ถึงยุคครีเทเชียส แต่พบมากกับแอมโมไนต์ ที่เกิดในยุคจูแรสสิก – ครีเทเชียส

โกเนียโทต์

โกเนียโทต์ เป็นแอมโมไนต์ชนิดแรกที่เกิดบนโลก ชื่อ "โกเนียโทต์" หมายถึง "ก้อนหินที่มีมุม" ซึ่งเป็นลายเส้นบนเปลือกที่เป็นเส้นโค้งหักงอ โกเนียโทต์ มีขนาดเท่ากับผลมังคุด และไม่เกิน 15 เซนติเมตร ในยุคคาร์บอนิเฟอรัส - เพอร์เมียน เป็นช่วงเวลาที่โกเนียโทต์เกิดหลากหลายและมีจำนวนมาก ในช่วงปลายยุคเพอร์เมียน โกเนียโทต์ลดชนิดและจำนวนลงมาก และสูญพันธุ์ในยุคไทรแอสสิก รูปร่างของโกเนียโทต์บ่งบอกว่าเป็นสัตว์ที่ว่ายน้ำไม่เร็ว ศึกษาจากรูปทรงเปลือกที่กลมแบน มันอาศัยรวมเป็นกลุ่มอยู่บริเวณที่ราบนอกชายฝั่งทะเลลึก การกินอาหารของมันยังไม่ทราบแน่ชัด

โกเนียโทต์ พบหลายบริเวณในจังหวัดสตูล (หมวดหินป่าเสม็ด) บอกอายุหินเกิดในยุคคาร์บอนิเฟอรัส

